

BUTLLETÍ

DE LA

Institució Catalana d'Historia Natural

3.ª ÈPOCA.

BARCELONA, JUNY, 1918.

ANY I — NÚM. 6

SECCIÓ OFICIAL

SESSIÓ CIENTÍFICA DEL DIA 6 DE JUNY DE 1918

*Presidència del Ront. P. Joaquim Me de Barnola, S. J.
President*

Assistiren els membres i socis Srs. Barnola, Bataller, Botey, Broquetas, Codina, Faura, Font, Maluquer (Joaquim) i Morer.

Excusen l'assistència els Srs. Bofill i Pichot, Maluquer (Salvador i Josep) i Aguilar-Amat.

El P. Barnola dóna compte d'una comunicació del Consell de Pedagogia, agraïnt el donatiu fet per a son laboratori químic.

També dóna compte el President d'haver-se rebut un volum de Cítologia de rescent publicació, donat per son autor el P. Pujiula, S. J., Director del Laboratori biològic de Sarria.

COMUNICACIONS CIENTÍFIQUES

Hepaticologia catalana.—El President esmenta les espècies que recollí en el bosc de la riera de Llevaneres (Sant Andreu), el 19 del mes de Maig.—

Conocephalum conicum (L.) Necker, prop del molí; *Metzgeria furcata* (L.) Dum., algunes plantes amb fructificacions, no escassa; *Pellia Neesiana* (Gott.) Limpr., junt a voltes amb *Conocephalum*; *Plagiochila asplenoides* (L.) Dum., en pans compactes fins de 4 cm. de llargària, al demunt del granit en disgregació; *Lophocolea bidentata* (L.) Nees., freqüent; *Lophocolea minor* Nees., amb moltes fulles rosegades per la formació i caiguda dels propàguls; *Radula complanata* Dum., molt abundant, associada a la *Lophocolea bidentata* i *Metzgeria*; *Madotheca platyphylla* Dum., gens escassa, amb la *Metzgeria*; *Frullania dilatata* Dum., en fructificació, molts anfigastris quadridentats, abundant, entremig d'ella la *Lophocolea minor*; *Lejeunea serpillifolia* Lib., en reconcs humits i ombrejats, molt freqüent, barrejada també amb *Metzgeria* i *Radula*.

Herborització del Turó d'en Falcó.—El Dr. Font Quer, presenta una interessant nota del membre Germà Sennen sobre: «Breve herborisation par les coteaux de Vallcarca, dits «Turó d'en Falcó»».

L'Gnophosstevenasia Б. DE L'EUROPA ORIENTAL, INTEGRANT DE LA FAUNA ESPANYOLA.—Aquest és el títol del treball presentat pel Dr. Font en la sessió de Juny, en el que es fa referència a Lepidòpters recollits pel Pare Lluís Boguñà, S. J.

Algunes zoocecidies trobades recentment a Catalunya.—El Dr. Font Quer, en nom del Sr. Sagarra, comunica la troballa de les següents zoocecidies: Sobre el *Plantago albicans*, l'acarid *Eriophyes Barroisi*, Focken.

Sobre el *Salix cinerea* de Sant Medí, la *Potanina pedunculata*, (Tentredinid).

Sobre el *Lycium europaeum* del Pla del Llobregat, l'acarid *Eriophyes eucricotes* Nal.

Sobre el *Quercus coccifera* de Sardanyola, el cinipid *Plagiotrochus ilicis* Fabr.

Sobre el *Crataegus monogyna* de Martorell, l'*Eriophyes crataegi* Can.

Aquestes dates serviran per augmentar la llista de les *Zoocecidies* catalanes, consignant així noves formes que anirem observant al pas.

Sulfat de ferro natural a Catalunya.—El Dr. Faura comunica la troballa

de sulfat de ferro natural a Sampedor, essent nou per a Catalunya. Actualment està ocupat en l'anàlisi dels exemplars minerals recollits.

Una nova localitat del Jilòpal.—D'aquesta varietat d'òpal, d'aspecte llenyós, excursionant el Dr. Faura i Sans amb el Sr. Baldomer Trepat, de Tàrraga, pels encontorns d'Agramunt (Lleida), en unes pedreres de roca per a la fabricació de ciment prop de la masia Trepat, en l'agregat d'Aladrell, han pogut recollir formosos exemplars de *Jilòpal*, o sigui de fusta silicificada. Les capes de la llenya són concèntriques, i en la fosilització llur s'han conservat perfectament les formes fibrilars. El tronc és aplatat, essent impossible el determinar a l'espècie vegetal a que pertany; tan sols feren constar que el diàmetre major és d'uns 135 mm. El nivell geològic on fou trobat pertany al dels guixos del període Oligocènic inferior.

Enfonsament de terres a Sant Pau d'Ordal.—Aquest hivern, en el qual registrem una de les altes pluviomètriques més notables, ha ocorregut en els terrenys miocènics de sant Pau d'Ordal un gros enfonsament i escorriments de terres amb esclatxes alineades en més de 300 metres de llarg. D'aquesta manifestació hidrica soterrània, anuncia el Dr. M. Faura i Sans, que amb els alumnes de Geologia de l'Escola Superior d'Agricultura, en practicaran un detingut estudi mapant els trastorns ocorreguts.

Contribució a la fauna ictiològica del Kimerigdià del Montsech, província de Lleida.—El doctor M. Faura i Sans comunica que té un exemplar (en motllo i contra-motllo) de l'*Aethalion Vidali* Sauvage (1903), d'uns 287 mm. de llarg, coincidint pels seus caràcters amb la diagnosi de l'espècie; la columna vertebral conté 65 vertebres robustes. D'aquesta espècie solament se n'havien trobat dos exemplars.

Del mateix llit n'hi ha fet ofrena el senyor D. Francísc Fontrodona, enginyer de mines en cap, d'una altra forma de peix fòssil de 43 mm. de llarg, amb 35 vertebres, la qual té certa semblança amb el *Leptolepis Woithi* Agassiz, en estat jove, de la qual ja se n'hi havien trobat en aquelles pedreres de calça litogràfica uns cinc exemplars; no obstant, ens sembla es tracta d'una varietat quelcom distinta de la forma descrita.

Ambdues espècies perteneixen a la família dels leptolepits.

Desprendiment de gas carbònic en la regió sísmica de la Costa de Lle-

vant, propera a Barcelona.—El doctor M. Faura i Sans, fent l'ús de la paraula, i ampliant les dades sobre la Sismologia catalana, publicades en la memòria de l'INSTITUCIÓ CATALANA D'HISTÒRIA NATURAL: «*Estudi geotectònic d'una llaga sísmica propera a Barcelona, corresponent l'epicentre en el Maciu de Sant Mateu, al N. NE. de Teyà* (1913); i demés fent present que juntament amb D. Xavier Aragó i el Sr. Biada, en l'interior d'unes mines per a captacions d'aigua potable construïdes en la vessant septentrional de la muntanya de Sant Mateu, a Vilassar de Dalt, el dia 15 de Març d'enguany, experimentaren, prop d'un dic de pòrfit, desprendiments de gas carbònic natural amb certes intermitències. Aquesta manifestació de l'anhidrit carbònic, juntament amb les de l'aigua picant de Cabrera i les d'Argentona, limiten la zona epicentral de les sotregades sísmiques, degudes als moviments tectònics costés, per a l'influència de les depresions marines.

Coleòpters nous per a Catalunya.—En Francesc Morer, comunica haver recullit els coleòpters següents:

Allalus amictus ab. *obscuricornis*. Pic. (Sta. Coloma de Farnés, VI-17).

Chalcoides Plutus Latr. Cerdanya, VII-17. En el Cat. Reitter 1906 esmentada de Gunia, Galia i Germania. Tampoc esmenta Cuní en el seu Cat. Probable nova per a Catalunya si no ho és per a la península ibèrica.

Troballes paleontològiques a Piera.—Mn. Bataller, en un extret del seu treball «Recopilació de lo fet sobre mamífers fòssils a Catalunya», que es publicarà probablement en el pròxim volum de treballs; dona compte de la troballa feta en 1915 del *Chelicotherium Goldefussi* Kaupp a Piera.

CONSELL GENERAL DE MEMBRES DE 9 DE JUNY DE 1918

*Presidència del Rvnt. P. Joaquim M. de Barnola, S. J.,
President*

Té lloc la reunió en el local social en el Palau de la Diputació. Assisteixen els membres Rvnt. P. Barnola, S. J., Dr. Bofill i Pichot, D. Artur Bofill i Poch, D. Ascensi Codina, D. Joaquim Folc i Girona, Dr. Font Quer i D. Emili Juncadella.